

RUTA SUBMERGIDA EL GIRONÈS

RUTES CIENTÍFIQUES PER LES
COMARQUES DE GIRONA

Diputació de Girona

A punt per a satisfer la teva curiositat infinita?

Aquests itineraris per les comarques de Girona volen ser una alternativa al turisme convencional, tot oferint una proposta amb un valor afegit de coneixement científic i sostenible. Aquestes rutes s'han concebut a partir d'un tema específic, relacionat amb la ciència, al voltant del qual es pot organitzar una sortida de cap de setmana. A cada comarca, un fil per estirar! A través d'aquesta guia aprendrem, per exemple, entre altres coses, qui va ser el professor Margalef; com es recuperen

i es restauren els canons dels vaixells que es van enfonsar a la Mediterrània; quin és el procés químic que s'amaga rere l'elaboració un simple formatge; per què van ser importants els aiguamolls per als grecs i els romans; quant de temps ha d'esperar una alzina per tornar a fer suro; de quin animal és el crani més cotitzat del Museu Arqueològic de Banyoles; o d'on recuperaven els romans l'or de la Cerdanya. Quan el turisme i la ciència es donen la mà, el resultat és espectacular.

AVÍS:

"La Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació no organitza els actes i activitats publicats a través de la web surtderecercapercatalunya.cat. Aquests actes i/o activitats són organitzats per tercers, que responen d'aquests. Pel que fa a les rutes que es proposen en aquesta web, l'usuari serà responsable d'usar les precaucions i mesures de seguretat necessàries en funció del terreny en cada cas, sense que la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació tingui responsabilitat pels danys i/o perjudicis que l'usuari pugui patir".

“Havíem llambregat, des del tren, Girona, dreta vora el riu. Pedres grises, ribes de malenconia. Havíem travessat la Devesa, i el seu brancam espès remorejant d’ocells i de fulles verdes, vestia la ciutat amb un altre prestigi. L’home que guaita, de la finestrella

estant, les viles i els paisatges, s’enduu un triple record de Girona: el repòs enyorat del riu; la flama freda de les pedres; la senyoria de la Devesa. Tot, mesclat, us estremeix i fa un ressò etern.”

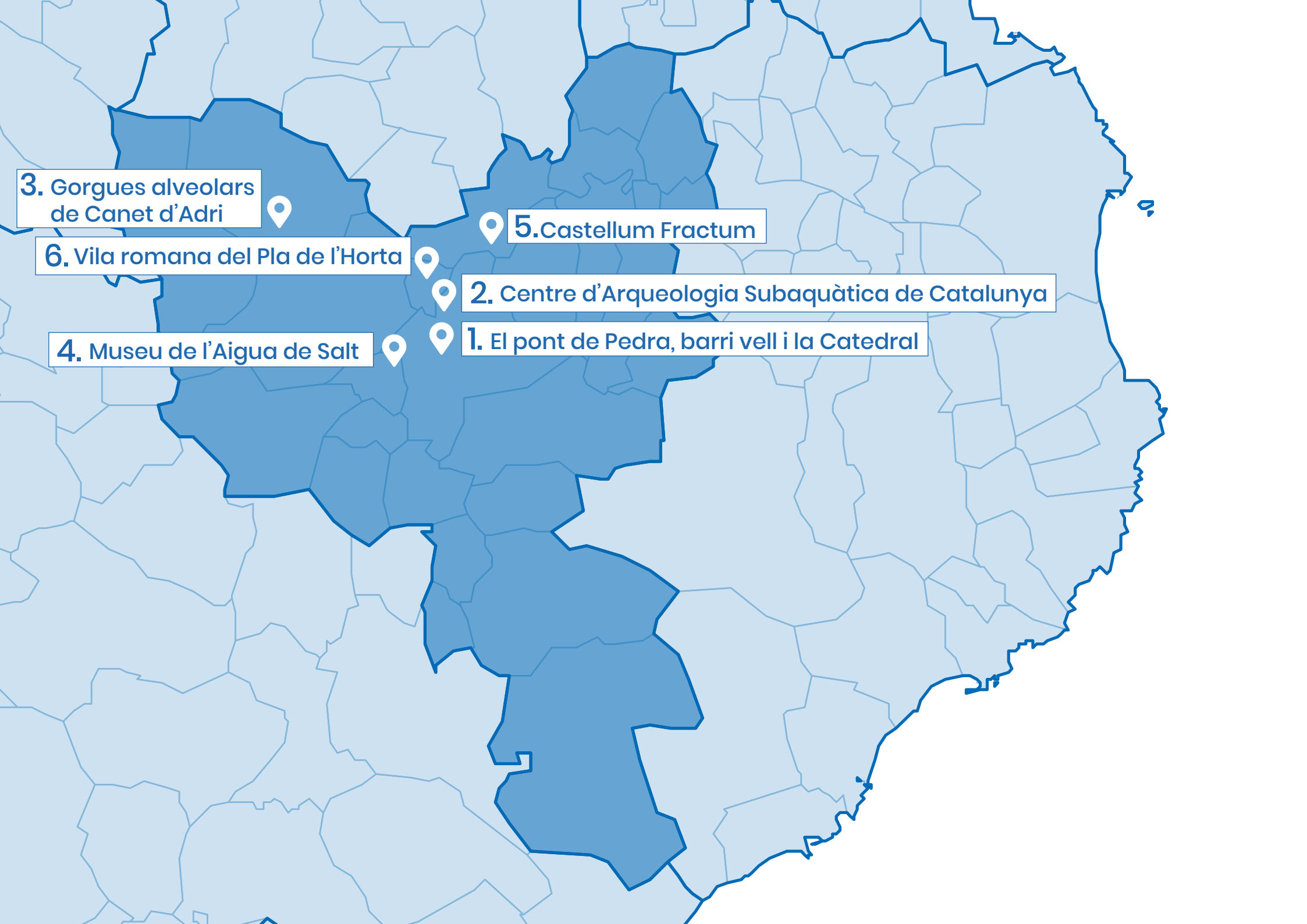
Tomàs Garcés (1901-1993)

RUTA SUBMERGIDA

EL GIRONÈS

Sovint caminem sobre terra sense ser conscients del que hi amaga o de qui l’ha trepitjada abans. Capa sobre capa, la història s’enfila fins els nostres dies. El Gironès, comarca que flueix entre rius, no s’escapa d’aquest llegat. Aquesta ruta pretén posar a la superfície tot allò que la vida ha ocultat sota rius, mars i muntanyes. Perquè al Gironès, hi reposen grans tresors d’història, de natura, de matèria i d’humanitat.

Amb aquesta ruta us convidem a submergir-vos en l’experiència de descobrir el Gironès i a mullar-vos per gaudir-lo des d’una perspectiva diferent que de ben segur no us decebrà.

3. Gorgues alveolars de Canet d'Adri

5. Castellum Fractum

6. Vila romana del Pla de l'Horta

2. Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya

4. Museu de l'Aigua de Salt

1. El pont de Pedra, barri vell i la Catedral

1. El pont de Pedra, barri vell i la Catedral

Fa 50 milions d'anys, l'actual Girona era un mar tropical de poca profunditat, habitat per diferents organismes. Les restes dels esquelets d'aquests organismes van quedar fossilitzades en pedres que posteriorment va ser utilitzades per a la construcció d'edificis però també molt preuades com a roca ornamental per la presència de nummulits.

Els nummulits, que reben aquest nom perquè la seva forma és com una moneda, en llatí nummulus, van ser uns organismes marins unicel·lulars que van tenir el seu màxim desenvolupament fa uns 40 milions d'anys. Tenen com a màxim 6 centímetres de diàmetre i són comuns a les roques marines formades durant el terciari, especialment al voltant de la Mediterrània. Per això no és gens estrany que a països com ara Egipte o Turquia també se'n trobin. Són apreciats en geologia com a fòssils guia, és a dir, que permeten definir un període geològic concret.

Aquesta pedra s'anomena "pedra de Girona" perquè les pedreres estaven al voltant de la ciutat de Girona, i ha estat utilitzada en moltes construccions emblemàtiques de la ciutat, com ara el pont de Pedra, la Catedral, l'antic Palau de Justícia o el Palau dels Agullana.

Si passegeu pel nucli antic de Girona, fixeu-vos en les façanes, baranes i columnes de tots els edificis, i veureu com n'és de fàcil d'identificar-la. Podeu començar el recorregut al final de la Rambla de la Llibertat, just en el punt on trobareu a terra les peces de bronze de la foneria Barberí que fan referència a aquesta pedra i al seu lligam amb la ciutat. Qui us anava a dir que els edificis més emblemàtics de Girona contien restes visibles de zooplàncton marí?

Si us heu quedat fascinats en tot allò que fa milions d'anys es podia trobar sota el mar, us proposem un extensiu a el Racó de la Thalassa, a Sant Gregori, un espai dedicat al col·leccionisme de cargols de mar (malacologia). Amb uns 3.000 espècimens de cargols de mar d'arreu del món. Alguns exemplars realment rars i curiosos.

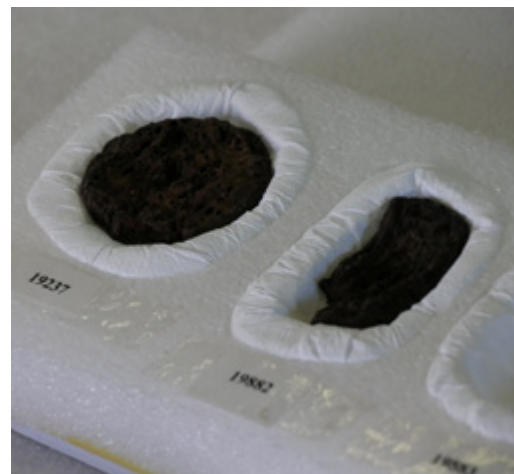
2. Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya

El CASC, o Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya, és parada obligatòria en aquesta ruta de la Girona submergida. No només perquè té una relació directa amb allò que es troba sota el litoral mediterrani de Catalunya, sinó perquè representa una de les troballes científiques més curioses i desconegudes de la ciutat.

Visitar el CASC és fer un repàs pels imperis que han visitat les contrades catalanes arreu de la Mediterrània, ja que hi trobem tot tipus de restes arqueològiques de diverses èpoques, estils i usos que s'han recuperat del mar. Però també permet visitar i conèixer diferents mètodes de conservació i restauració de materials de naturalesa orgànica.

Encara que les visites s'han de fer en grup (si és possible, eviteu els festius!), la visita al CASC us permetrà veure objectes de fa milers d'anys, com per exemple unes dagues de l'època hel·lenística, o objectes tan quotidians com ara una pinta medieval, passant per les àmfores, les cordes, utensilis per a la mineria, bombes... Actualment ofereixen visites en funció de la cronologia de les restes; per tant, podem conèixer les troballes del món romà o de la Guerra del Francès i la incidència que van tenir en la història de Catalunya.

3. Gorgues alveolars de Canet d'Adri

Sortim ara a l'exterior per envoltar-nos de natura i gaudir d'un paisatge bucòlic a Canet d'Adri, un petit poble situat a prop de Girona, que amaga un preuat tresor: les seves gorgues alveolars d'origen volcànic. Es tracta d'un indret curiós, molt bonic i singular, un paratge natural on gaudir de la fresca, però on no es permet el bany per preservar-les de qualsevol dany que se'n pogués fer. Les gorgues de Canet d'Adri es van formar a partir de lava solidificada dels volcans de la zona. L'erosió de l'aigua i els materials que arrossega va anar deixant pas a la formació d'una mena de forats de diferents dimensions i profunditat, que han convertit aquest espai en un oasi de pau i aire pur, amb vegetació abundant, passarel·les i ponts d'accés. Un racó de gran bellesa paisatgística que no podeu deixar de visitar.

4. Museu de l'Aigua de Salt

En aquest recorregut per la Girona submergida no podem passar per alt un dels seus centres museístics més importants, dedicat a la cultura de l'aigua al llarg de la història: el Museu de l'Aigua de Salt. Aquest nou museu, inaugurat el 2011, substitueix les antigues instal·lacions dedicades a l'aigua que estaven al Mas Llorens, al nucli antic, i que havien quedat obsoletes.

Ara es troba situat en una antiga fàbrica tèxtil, i vol donar a conèixer al visitant la importància de l'aigua, des de la seva composició química fins a l'actual recerca en altres planetes, passant pels diferents estats en què la podem trobar. En el recorregut, molt didàctic i amè, també podem veure els diferents usos de l'aigua al llarg de la història, des de la utilització més bàsica fins a la industrialització, passant per l'artesania de la cistelleria que usava l'aigua per a estovar la canya.

A més, aquest museu il·lustra, de manera educativa, el fet diferencial que va fer que la població de Salt emergís al costat de la capital de comarca gràcies a l'aprofitament dels recursos que li proporcionava l'aigua, concretament la sèquia Monar i el riu Ter, amb l'aparició d'una emergent agricultura i, més tard, la implantació de les fàbriques tèxtils i les centrals elèctriques.

Visiteu el Museu de l'Aigua de Salt i descobriu un dels principals i més valuosos recursos naturals de què disposa la humanitat: l'aigua!

5. Castellum Fractum

Submergit al Puig de Sant Julià, les excavacions del Castellum Fractum han fet sortir a la llum una fortalesa tardoromana, construïda sobre un poblat ibèric, de quan Girona era Kerunta. La situació del jaciment posa en valor les vistes que s'obtenen des d'aquest enclavament, que en el passat era ideal per al control de les mercaderies a través de la Via Augusta. Des del 1996 s'ha anat excavant de forma sistemàtica tant el poblat ibèric com el romà, fins que l'any 2012 fou declarat Bé Cultural d'Interès Nacional. Les funcions del Castellum eren diverses i la seva situació, amb abundància d'aigua i boscatge, era òptima per complir-les: vigilància i control principalment, però també defensa i aprovisionament o avituallament.

Tot i que aquest jaciment fa honor realment al seu nom ("castell en runes"), ha estat condicionat i és avui un espai museïtzat i visitable, fàcil també per a infants. Uns cartells informatius posen a l'abast dels més petits una història en format còmic per entendre la vida a la fortalesa romana i visigòtica.

6. Vila romana del Pla de l'Horta

Aquest punt de ruta també posa de manifest que existeix un gran nombre de restes romanes soterrades arreu de la comarca del Gironès. Les restes de la vila romana del Pla de l'Horta, al municipi de Sarrià de Ter, van ser declarades Bé Cultural d'Interès Nacional per la Generalitat de Catalunya. Aquest jaciment arqueològic, que va ser descobert de forma accidental, deixa al descobert una petita part de la vila romana. Aquesta se situa a la riba esquerra del riu Ter, a poc més de 600 m del pont de l'Aigua i a uns dos-cents al sud-oest de la riera d'en Xuncla, de la qual un aqüeducte soterrani prenia l'aigua amb què s'abastia la vila. Mosaics, pintures a les parets, un forn industrial i un conjunt format per una sala de premsat i dos grans dipòsits per a la producció de vi configuren un equipament patrimonial per explotar que val la pena conèixer.

La visita posa de manifest tot allò que encara queda per emergir en una comarca banyada per l'aigua i la muntanya.

